

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Cena prenumeraty: Miesięcznie z odnośnieniem do domu lub przesyłką pocztową Mk. 350, bez odnośnienia Mk. 6.
Cena pojedynczego numeru 30 fenigów.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: za pierwszą petytową jednostopniową na I kol. 2,00 mk na II i III kol. 1 mk. 50 fen., na IV kol. 75 fen.
Ogłoszenia drobne po 20 fenigów za wyraz.

Adres Redakcji i Administracji: CZĘSTOCHOWA, ul. Panny Maryi № 38
Telefon № 50. Skrzynka pocztowa № 25

Ogłoszenia do „Gonia Częstochowskiego” pochodzące wprost od firm i biur ogłoszeniowych w Warszawie nakładają wyłącznie Centralna Administracja Ogłoszeń Polskiej Prasy Prowincjonalnej Warszawa ul. Zgoda № 1.

O polityce walutowej na Ziemiach Wschod.

Jedną z najbardziej złożonych i ważnych spraw, które odrazu po objęciu władzy na ziemiach Wschodnich przez cywilny zarząd polski musiały być rozstrzygnięte, była sprawa waluty.

W północnych powiatach ziem Wschodnich (t. zw. przez Niemców Ober-Ost) w chwili wkroczenia wojsk polskich były w obiegu cztery odmiany środków płatniczych a mianowicie: ostrubie, ostmarki, ruble carskie i ruble dumskie; w południowych zaś powiatach (b. gubernia Wołyńska) — korony austriackie i ruble carskie, oprócz tego wojska nasze, posuwając się naprzód, wprowadziły na rynek miejscowy nową walutę — markę polską. Ostwaluty było w obrocie na sumę około 200 milionów marek, ilość koron obliczoną być nie mogła, ale była bardzo znaczna, zaś rubli carskich zarówno w Ober-Oście jak i na Wołyniu było nie wiele z wyjątkiem tych miejscowości, które były pod przejściowym panowaniem bolszewików. Ci ostatni narówni z rublami t. zw. „sowieckimi”, „kierenkami”, „dumkami” wprowadzili do obrotu dość znaczną ilość t. zw. carskich nowego stempla, w miejscowościach południowej części pow. Włodzimiersko-Wołyńskiego i pow. Łuckim w obrocie były „hrywny” i „karbowanece”.

Przystępując do uregulowania kwestii walutowej na ziemiach Wschodnich komisarz generalny wychodził z założenia, że charakter prawnego środka płatniczego może być nadany tylko walutom, które przedstawiają pewną gwarancję ich wartości wewnętrznej. Jako nie odpowiadające temu warunkowi były odrzucone: ruble „Kierenskiego” i „sowieckie” w Ober-Oście oraz „hrywny” i „karbowanece” na Wołyniu. Pozostałym odmianom środków płatniczych był przyznany kurs prawny, a więc w Ober-Oście zostały uznane: marki polskie względnie niemieckie, ostrubie, ostmarki, ruble carskie, ruble dumskie, zaś na Wołyniu marki polskie, korony i ruble carskie. Przyczem należy zaznaczyć, że wobec wyraźnego zastrzeżenia Ministerstwa skarbu, iż nie może być ustalona urzędowa relacja kursowa marki polskiej do rubla rosyjskiego i korony, w rozporządzeniach walutowych był normowany tylko stosunek ostmarki do rubla, względnie korona do rubla, zaś marki polskie były przyjmowane przez kasy urzędowe na zasadzie instrukcji wewnętrznej, nakazującej przyjmowanie marek polskich narówni z ostmarkami oraz w stosunku podwójnym do koron.

Przy wydawaniu rozporządzeń walutowych komisarz generalny zasięgał zawsze opinii Ministerstwa skarbu i działał ściśle w myśl następujących wskazówek, udzielonych mu przez b. Ministra skarbu p. St. Karpińskiego podczas konferencji w połowie maja r. b.

1) Skarb polski ma bardzo niewielki zapas marek polskich, emisja tych marek posuwa się powoli, przeto ziemie Wschodnie tych marek w znacznej szel ilości nie otrzymają.
2) Na ziemiach Wschodnich należy, sznać że środki płatnicze, które były,

w obrocie w chwili wkroczenia wojsk polskich.

3) Na wydatki zarządu cywilnego oraz potrzeby wojska naszego, skarb polski może dać tylko ruble carskie, których znaczne zapasy posiada.

4) Wobec powyższego w interesie państwa polskiego leży, by na ziemiach Wschodnich przy nadaniu kursu prawnego wyżej wymienionym odmianom walut, walutą zasadniczą uznany został rubel carski.

Działając w myśl powyższych wskazówek, komisarz generalny zarządził, by podatki na ziemiach Wschodnich pobierane były w rublach, pensje urzędnikom były wypłacane w rublach, zaś wszelkie wpływy były przyjmowane w rozmaitych walutach podług kursu urzędowego.

Ze swej strony Ministerstwo skarbu wypłaca przyznana zarządowi cywilnemu pożyczkę w wysokości 190 milionów w rublach carskich oraz poleciło Ministerstwu wojny dokonywać wypłaty na ziemiach Wschodnich tylko w rublach carskich, dążąc naogół do usunięcia marki polskiej z obiegu i stworzenia tam terenu dla zbytu nagromadzonych przez Skarb Polski zapasów rubli rosyjskich.

Tego rodzaju polityka walutowa posiada braki bardzo poważne, wytworząc zarządowi cywilnemu szereg trudności, które mogą być streszczone jak następuje:

1) Forytowanie, chociażby i nieujawnione, urzędowo rubla rosyjskiego wywołuje na rynku miejscowym zniżkę kursu marki polskiej.

2) Dezorientuje ludność miejscową, która identyfikuje walutę markową z ideą Polski, a ruble z bolszewizmem rosyjskim.

3) Stawia w zależności obrót pieniężny na ziemiach Wschodnich od tak niepewnej wartości środka płatniczego jakim jest rubel rosyjski, którego, wedle informacji z Rosji, posiada Rosja 100 miliardów i wydaje miesięcznie 3,600 milionów, doprowadzając tem wartość jego do zera.

4) Zmusza zarząd cywilny do operacji giełdowych w celu zdobycia potrzebnej ilości marek polskich dla dokonania obrachunków z Ministerstwem apropracji, które żąda za produkty, dostarczane na ziemie Wschodnie, zapłaty w markach, oraz dla opłacenia rachunków za aproprację i inne przedmioty kupowane z wolnej ręki np. apropracji z Poznańskiego, kupno inwentarza, zboża do siewu i t. p. stowem sumy ogromne, gdyż właśnie pod formą tych zakupów dostarcza się ziemiom Wschodnim cały kapitał uzyskanej 190-cio milionowej pożyczki, w której nie mniej 40 milionów daje powtarzający się obrót miesięczny.

5) Nie osiąga celu, gdyż znaczne ilości marek przechodzą na ziemie Wschodnie drogą wyplat, dokonywanych przez wojska, które nie zawsze w dostatecznej ilości jest zaopatrzone w ruble.

6) W porównaniu z potrzebami kraju zapas posiadanych przez skarb polski rubli nie jest tak znaczny, by długo mógł starczyć na pokrycie tych potrzeb.

Zarządzenia walutowe wywołały

znaczny sprzeciw ludności na ziemiach Wschodnich i liczne artykuły pism polskich w Wilnie, zarówno jak i odezwę organizacji społecznych (Związek Polaków z Litwy, Rada Narodowa pow. Kobryńskiego, Oddział Komitetu Obrony kresów w Wilnie i wiele innych), protesty licznych wieców i uchwał pod kreślającą niewskazywaną za względów politycznych antypolski charakter tych zarządzeń, popierających ich zdaniem walutę wrogię państwa.

Dotychczasowa polityka walutowa wywołała z myśli o najlepszej korzyści materialnej skarbu polskiego. Przy puszczeniu, że zapas rubli w skarbcu ulegnie zmniejszeniu bądź pozostanie bez zmiany, a marka da się wycofać z kresów. Tymczasem stan kasy w Wilnie np. stan kasy skarbowej, wynoszący paręset tysięcy marek, rubli przeszło dwa miliony. Ruble wyciskają na rynku markę, pomimo że wartość ich

na ziemiach Wschod. była zrównana podczas gdy w Warszawie giełda notowała ruble carskie po 118—123 fen. W pewnych wypadkach były podstawy, do przypuszczenia, że marki w kasach powiatowych pochodzący z wymiany rubli na giełdzie warszawskiej.

Mamy więc podstawy do twierdzenia, że przewidywania nie sprawdziły się, bowiem napływ rubli do Polski zwiększył się, marka zaś wychodziła na kręsy i sam się kryje, ruble wpływają przez niedość szczelny front z sowieckiej Rosji.

Wobec zbliżających się wyborów do reprezentacji, która o stosunku prawno państwowym ziem Wschodnich do Polski ma się wypowiedzieć, należy zmienić założenia i postawić problem polityczny ponad ekonomiczny, biorąc pod uwagę że ziemie przy wprawdzeniu „złotego”.

Józef Zagórski, poseł do Sejmu.

Koalicja nakazała opróżnienie Śląska Cieszyńskiego?

Wiedeń. Z Morawskiej Ostrawy donoszą iż w myśl zasad przyjętych dla plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim, a na wniosek odpowiednich komitetów odsiedli do Warszawy i Pragi wojska w celu usunięcia wojsk z linii demarkacyjnej na Śląsku Cieszyńskim.

Cały obszar plebiscytowy poddany będzie pod rząd neutralny.

Pomieszczone powyższą wiadomości.

która w brzmieniu swem nie jest dostatecznie jasna, stwierdzamy, że do ostatniej chwili nie strzymaliśmy jej potwierdzenia. Usunięcie wojsk z linii demarkacyjnej uważamy zaś za sąsiedzenie niewystarczające i przypuszczamy, że chodzi ewentualnie wogóle o usunięcie wojska z obszaru plebiscytowego.

Armia polska sojuszniczą wojsk Denikina.

„Warszawska Rieca” podejmuje w telegramie z Rostowa z dnia 11/9 sensacyjną komunikat Naczelnego Wodza Armji Denikowskiej tej treści: „Z powodu mającego nastąpić złączenia się armji rosyjskiej z polską, oficjalnie ogłasza się, że wojska Republiki Polskiej są sojusznikami armji ochotniczej. Nie może przytę między nimi do żadnych nieprzyjaźnielskich działań. Do naczelnej Kwaterary przybywa polska misja wojskowa dla opracowania wspólnych działań wojennych Granicę podjęcia ruchów militarnych ze strony polaków, będzie linia Dniepru po Czernihowską gubernię”.

W tej sprawie interpelowano generalny sztab naszej armji, gdzie jednak oświadczono, że kancelarja operacyjnej nie dotychczas niewiadome o nawiązaniu kontaktu armji polskiej z wojskami Denikina.

Agitacja antyżydowska w Wiedniu.

Wiedeń. Piętna popołudniowo stwierdzają, że w wielu okręgach m. Wiednia szerzą się od kilku dni groźne agitacje antyżydowskie z powodu wstrzymania dekretu o przymusowym wydaleniu uchodźców, których większość stanowią żydzi.

Z obawy przed ekscytacją wzmocniono w mieście straż policyjną i wojskową, a równocześnie donoszą, że ludność żydowska chwyciła się samobrony przez zorganizowanie własnych oddziałów bojowych.

Szczególne obawy zachodzą z powodu swobodnego na dzień dzisiejszy publicznego zgromadzenia przed ratuszem, gdzie ogłoszony ma być wniosek baswzględego wykonania dekretu o wydaleniu.

W ten sposób Wiedeń, który jeszcze przed kilku tygodniami demonstrował z powodu rzekomych pogromów i usiłek żydów w Polsce, stanął sam w obliczu pogromu.

Wilson — Pershing.

Berlin. „Lokal-Anzeiger” donosi z Genewy: Odkąd Wilson opuścił w San Francisco nastroj nieprzychylny dla swej osoby, sympatie ludności wracają się ku generalowi Pershingowi, jako upatroszonemu na następcę Wilsona. Pershing wkrótce wygłosi mowę o idei Wilsona w sprawie swiastka narodów.

W Turcji wykryto spisek bolszewicki.

„Tel. Company” donosi z Bukaresztu: Osoby przybyłe z Salonik utraciły, że przedstawiciel Ententy w Konstantynopolu wpadli na ślad spisku bolszewickiego. Propaganda bolszewicka w Konstantynopolu prowadzona była przez agitatorów przybyłych z Rosji i za rosyjskie pieniądze.

Wiedeń. Z Berlina donoszą, że tamtejszy

Z WIDOWNI WYDARZENI.

Hoover zapowiada ogólny spadek cen.

Według informacji, nadechodzących z Nowego Jorku, Hoover miał oświadczyć przed powrotem do Ameryki, iż swyżka cen osiągnęła swoje maksimum i wkrótce nastąpi ogólny ich spadek.

Hoover przyszył prezydentem Stanów Zjednoczonych?

Paryż. „Herald” donosi z Nowego Jorku: Podczas uroczystości, wydanej przez amerykański Instytut Inżynierów, na której obecny był także Herbert Hoover, wygłosił Saunders toast na cześć wielkich szefów inżynierów, poległych w czasie wojny. Saunders skoryszali z tej sposobności, aby urządził owaśję Hooverowi, jako przyszłemu prezydentowi Stanów Zjednoczonych.

Teatr Paryski

Program od czwartku 25 Września i dni następnych.

Dziś Premjera

Pierwsze dzieło kinematograficzne w którym

POLA NEGRI

błysnęła całą pełnią swego talentu

„WENDETTA”

Dramat w 5-ciu wielkich aktach z życia korsykańskiego.

UWAGA: Obraz powyższy demonstrowany był w zeszłym tygodniu jednocześnie w 2 największych kino-teatrach „Colosseum” i „Corso” w Warszawie.

Nad program: **MAKSIO WYWIADOWCĄ** pełna humoru farsa w 2-ch częściach

CENY MIEJSC: Kupon do loży 4.50 mk. Krzesło parterowe 3.50 mk. Galeria 2.50 mk. Wojskowi placą taniej o 50 fenigów. Passe-partout, prócz urzędowych i prasowych nieważne.

Teatr „ODEON” ul. Panny Maryi Nr. 27.

Program od soboty 27-go do wtorku 30-go Września

SENSACJA

Ostatnia nowość duńska

SENSACJA

GUWERDANTKA

Wzruszający dramat życiowy w 6-ciu aktach. W rolach głównych: słynna gwiazda duńska **Karen Sandberg** oraz pięcioro rozkosznych, nadzwyczajnych młodocianych artystów duńskich.

Zdjęcia wszechświatowej firmy „NORDISK” w Kopenhadze

Ceny miejsc zwykłe.

Bufet cukierniczy na miejscu.

Dr. Stefan Purski

choroby skórne i weneryczne?
godziny przyjęć 8-11, 3-7
KILIŃSKIEGO 5.

Dnia 28 Września 1919 r.

odbędzie się

w Parku 3 Maja

Wielka Zabawa

na rzecz Sempocy Uczniowskiej przy Gimn. im. Ślenskiewicza.

Prócz loterii fantowej oraz ogni sztucznych program urozmaica muzyka, śpiew i popis gimnastyczny.

Początek o godz. 3 i pół po południu.
Bilety przy wejściu.

Do sprzedania

Gospodarstwo 25 morgowe, 6 wiorst od Częstochowy, 2 morgi łąki, 7 mórg obsiane tytmem, z inwentarzem martwym wiadomość Kościuszki 11 Biuro ogłoszeń A Otrąbka

Do Hurtownego Składu

śledzi

ROZENTAL i S-ka

1 Aleja № 10 w podwórzni
nadeszły świeże śledzie hollenderskie i szkockie.

(POTRZEBNA

Rutynowana Maszynistka

biegle pisząca na maszynie. Zgłaszać się od 9 do 2 w sobotę 27 b. m. Biuro Komitetu Pomocy dla Dzieci. Kręcoszki 16.

Prosimy o uregulowanie prenumeraty.

NAJNOWSZE ŻURNALE

na sezon jesienny i zimowy
nadeszły w największym wyborze do firmy

W. LABDAU, Kraków, św. Krzyża № 5.

ZAWIADOMIENIE.

THE STATE BANK 376-378 Grand St., New York U. S. A.

Jedna z najsilniejszych bankowych instytucji w Ameryce donosi że tysiące ich klientów chce pomódz swoim krewnym i przyjaciołom, w Polsce. Wskutek wojny wiele ludzi w Polsce zmieniło swoje miejsce zamieszkania dlatego ich krewni i przyjaciele w Ameryce nie mogą się z nimi skomunikować.

My chcemy pomódz ludności w Polsce zamieszkałej odnaleść ich krewnych i przyjaciół w Ameryce.

Zupełnie bezpłatnie ofiarujemy swoją pomoc i usługę. Piszcie do nas, podając nam nazwisko i stary adres Waszych krewnych i przyjaciół w Ameryce, a my spróbujemy ich odnaleść.

The State Bank posiada 85,000,000,00 kapitału obrotowego i więcej jak 100,000 klientów.

THE STATE BANK 376-378 Grand St., New York, N. Y. Ameryka Północna.

01022